

EUROPOS KOMISIJA

INFORMACINIS PRANEŠIMAS

2018 m. lapkričio 26 d.

Klausimai ir atsakymai. ES ir JK piliečių teisės, išdėstytos 2018 m. lapkričio 14 d. paskelbtame susitarime dėl išstojimo

Šiame dokumente pateikiama informacija apie ES piliečių teises Jungtinėje Karalystėje ir JK piliečių teises Europos Sąjungoje, išdėstytas susitarimo dėl išstojimo, kurį 2018 m. lapkričio 14 d.¹ kartu paskelbė ES ir JK, antroje dalyje. Šis dokumentas skirtas tik susipažinti. Atkreipkite dėmesį į tai, kad susitarimą dėl išstojimo, kad jis įsigaliotų, turi ratifikuoti ir Jungtinė Karalystė, ir ES.

JK teisės aktų ir jos požiūrio, kuriuo remdamasi ji ketina įgyvendinti susitarimą dėl išstojimo, aprašymas pateikiamas remiantis mūsų šiuo metu turima informacija.

Turinys

1. Pereinamasis laikotarpis.....	3
2. Taikymas asmenims	4
• <i>Gyvenimo šalyje sąlygos, kurias reikia atitikti, kad būtų taikomas susitarimas dėl išstojimo</i>	5
• <i>Specifiniai atvejai</i>	8
• <i>Pagal susitarimą dėl išstojimo taikomos nebuvimo šalyje taisyklės</i>	9
3. Šeimos nariai	10
4. Teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje.....	14
• <i>Susitarimo dėl išstojimo valdymas</i>	17
5. Atvykimo ir išvykimo taisyklės	20

¹ https://ec.europa.eu/commission/files/draft-agreement-withdrawal-united-kingdom-great-britain-and-northern-ireland-european-union-and-european-atomic-energy-community-agreed-negotiators-level-14-november-2018_en

6.	Nusikalstamumas ir piktnaudžiavimas	21
7.	Administracinės procedūros.....	23
8.	Profesinė kvalifikacija.....	31
•	<i>Profesinė kvalifikacija pagal dabartinius ES teisės aktus.....</i>	<i>31</i>
•	<i>Profesinė kvalifikacija pagal susitarimą dėl išstojimo.....</i>	<i>32</i>
9.	Socialinė apsauga	36
10.	Naudingos nuorodos	43

1. Pereinamasis laikotarpis

Pereinamasis laikotarpis: kas tai ir kam jis skirtas?

[ES piliečiams taikomi ES laisvo judėjimo teisės aktai](#) ir toliau bus taikomi pereinamuoju laikotarpiu (*arba, kaip jį dar vadina JK vyriausybė, įgyvendinimo laikotarpiu*).

Jeigu susitarimas dėl išstojimo bus ratifikuotas, pereinamasis laikotarpis prasidės JK išstojimo dieną (*t. y. 2019 m. kovo 30 d. – breksito dieną*) ir turėtų baigtis 2020 m. gruodžio 31 d.[*].

Visos laisvo judėjimo teisės bus paliktos iki 2020 m., tarsi JK ir toliau būtų ES narė. Tai reiškia, kad iki 2020 m. pabaigos ES piliečiai Jungtinėje Karalystėje galės naudotis ES laisvo judėjimo teisėmis. Tas pats bus taikoma JK piliečiams Europos Sąjungoje.

[*] *Susitarimas dėl išstojimo leidžia ES ir JK bendru sutarimu pratęsti pereinamąjį laikotarpį.*

Ar atvykusieji į priimančiąją valstybę pereinamuoju laikotarpiu turės tokias pačias teises kaip ir tie, kurie atvyks iki 2019 m. kovo 30 d.?

Pagal susitarimą dėl išstojimo jie turės lygiai tokias pačias teises kaip ir tie, kurie į priimančiąją valstybę atvyko iki *breksito*. Taip pat jų teisėms bus taikomi tokie patys suvaržymai ir apribojimai.

Ar bus galima iš atvykstančiųjų į priimančiąją valstybę pereinamuoju laikotarpiu reikalauti registruoti savo gyvenamąją vietą?

Tai pagal [ES teisės aktus](#) leidžiama. Visos valstybės narės ir JK gali nuspręsti, kad kiekvienas turi registruotis praėjus trims mėnesiams po atvykimo.

Ar pereinamuoju laikotarpiu *breksitas* atidedamas?

Ne. JK neteks ES narystės *breksito* dieną. Vis dėlto, kaip sutarta, [ES laisvo judėjimo teisės aktai](#) ir toliau bus taikomi pereinamuoju laikotarpiu. Šis laikotarpis turėtų baigtis 2020 m. gruodžio 31 d.

2. Taikymas asmenims

Kam bus taikomas susitarimas dėl išstojimo?

Remiantis [ES teisės aktais dėl laisvo ES piliečių judėjimo](#), pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ES ir JK piliečiai turės teisėtai gyventi priimančiojoje šalyje.

Materialinės teisės sąlygos gyventi šalyje yra tos pačios, kokios nustatytos [dabartiniuose ES teisės aktuose](#). Sprendimai dėl naujo gyventojo statuso suteikimo pagal susitarimą dėl išstojimo bus priimami pagal objektyvius jame nustatytus kriterijus (*t. y. jokio veikimo savo nuožiūra*) ir remiantis lygiai tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios nustatytos [Laisvo judėjimo direktyvoje](#) (*pagal 6 ir 7 straipsnius dirbantys arba turintys pakankamai finansinių išteklių ir sveikatos draudimą asmenys gali šalyje gyventi iki penkerių metų, o pagal 16–18 straipsnius tie, kurie teisėtai išgyveno šalyje penkerius metus, turi teisę joje gyventi nuolat*).

Pagal susitarimą dėl išstojimo nebus reikalaujama, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui asmenys fiziškai būtų priimančiojoje šalyje. Jei jie bus išvykę laikinai, tai neturės poveikio jų teisei gyventi šalyje, kaip ir teisei nuolat gyventi šalyje neturės tai, jei jie bus išvykę ilgesniam laikui. Daugiau informacijos apie išvykimą rasite [toliau](#).

ES piliečiams taikomi ES laisvo judėjimo teisės aktai. Ką jie apima?

Pagal dabartinius ES teisės aktus ES piliečiai (*ir jų šeimos nariai*) turi teisę gyventi kitoje valstybėje narėje nei ta, kurios pilietybę jie turi. Šią teisę nustato kelis ES teisės aktai:

- a) [Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo](#) (21, 45, 49 arba 56 straipsnius);
- b) [Laisvo judėjimo direktyva](#);
- c) [Reglamentas dėl laisvo darbuotojų judėjimo](#).

Daugeliu atvejų išsamias taisykles, taikomas judiems ES piliečiams, galima rasti [Laisvo judėjimo direktyvoje](#). Nuo jų turėtumėte pradėti, norėdami daugiau sužinoti apie:

- savo teises ir privilegijas;
- savo šeimos narių teises;
- su jūsų teise gyventi šalyje susijusias sąlygas;
- administracines procedūras arba
- teisei gyventi šalyje taikomas apsaugos priemones.

- *Gyvenimo šalyje sąlygos, kurias reikia atitikti, kad būtų taikomas susitarimas dėl išstojimo*

Esu čekas. Į JK atvykau prieš dvejus metus. Dirbu vietos ligoninėje. Ar galėsiu likti Jungtinei Karalystei išstojus iš ES?

Taip. [ES laisvo judėjimo teisės aktai](#) bus toliau taikomi iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. Paskui pagal susitarimą dėl išstojimo jūs galėsite likti Jungtinėje Karalystėje, jei toliau dirbsite (arba, pavyzdžiui, jei ne savo noru nebedirbsite pagal [Laisvo judėjimo direktyvos 7 straipsnio 3 dalį](#), pradėsite dirbti savarankiškai, būsite studentas arba darbo ieškantis asmuo).

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui jūs toliau turėsite teisę gyventi šalyje: galėsite joje gyventi pagal iš esmės tas pačias materialinės teisės sąlygas, nustatytas [ES laisvo judėjimo teisės aktuose](#), tačiau turėsite pateikti prašymą JK institucijoms suteikti naują JK gyventojų statusą. Kai būsite teisėtai išgyvenęs Jungtinėje Karalystėje penkerius metus, galėsite pateikti prašymą, kad jūsų gyventojų šioje šalyje statusas būtų pakeistas į nuolatinio gyventojų statusą, suteikiantį daugiau teisių ir daugiau apsaugos.

Esu britas. Gyvenu ir dirbu Liuksemburge. Ar turiu ir toliau dirbti, kad čia išlaikyčiau savo teises?

Susitarimu dėl išstojimo ginamos tų ES ir JK piliečių, kurie gyveno ne savo pilietybės valstybėje, teisės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios teisei gyventi šalyje taikomos pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#). Iš esmės ES ir JK piliečiai tas sąlygas atitinka, jei jie:

- yra darbuotojai arba dirba savarankiškai, arba
- turi pakankamai išteklių ir sveikatos draudimą, arba
- yra kito šias sąlygas atitinkančio asmens šeimos nariai, arba
- jau turi teisę nuolat gyventi šalyje (*tada jokios sąlygos nebetaikomos*).

Yra galimybė pereiti iš vienos kategorijos į kitą (*pavyzdžiui, paliekate savo darbą ir pradėdate studijas*). Jūs išlaikysite savo teises tol, kol atitiks bent vienai iš šių kategorijų taikomas sąlygas.

Ar kaip nors bus ginamos tų ES piliečių, kurie atvyks į JK ieškoti darbo likus keliems mėnesiams iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, teisės?

Taip. Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinėje Karalystėje darbo ieškantys ES piliečiai galės likti, kaip ir dabar, šešis mėnesius nuo atvykimo (*arba ilgiau, jei yra reali tikimybė, kad jie bus įdarbinti*). Paskui jie turės išvykti, jei neturės darbo arba pakankamai finansinių išteklių pragyventi.

Esu Danijos pilietis. Į JK atvykau prieš dvejus metus, tačiau darbo rasti nepavyko. Šiuo metu pinigų nebeturiu. Ar galėsiu likti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Susitarimu dėl išstojimo ginamos tų ES ir JK piliečių, kurie gyveno ne savo pilietybės valstybėje, teisės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios teisei gyventi šalyje taikomos pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#). Iš esmės ES piliečiai tas sąlygas atitinka, jei jie:

- yra darbuotojai arba dirba savarankiškai, arba
- turi pakankamai išteklių ir sveikatos draudimą, arba
- yra kito šias sąlygas atitinkančio ES piliečio šeimos nariai, arba
- jau turi teisę nuolat gyventi šalyje (*tada jokios sąlygos nebetaikomos*).

Šių sąlygų pereinamojo laikotarpio pabaigoje neatitinkantys ES piliečiai teisės likti Jungtinėje Karalystėje pagal susitarimą dėl išstojimo neteks ir jų padėtis priklausys nuo to, ar JK institucijos nuspręs jiems taikyti palankesnes sąlygas už galimas susitarimo dėl išstojimo sąlygas.

Jungtinės Karalystės įsipareigojimas nereikalauti visaverčio sveikatos draudimo yra vienašališkas ir neprivalomas. Ko jis vertas?

Susitarimu dėl išstojimo siekiama apginti pagal [dabartinius ES teisės aktus](#) suteiktas teises.

Visavertis sveikatos draudimas yra vienas iš aiškių [Laisvo judėjimo direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte](#) nustatytų teisėto gyvenimo šalyje reikalavimų, keliamų save išlaikantiems asmenims. JK nurodė, kad teikiant prašymą suteikti naują gyventojų statusą nebus taikoma visaverčio sveikatos draudimo sąlyga ir nebus tikrinama, ar pareiškėjas *tikrai turi darbą*².

Esu JK pilietis ir gyvenu Ispanijoje. Ar man reikės sveikatos draudimo, kad galėčiau likti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Kad ir toliau galėtumėte ten gyventi, pagal [ES teisės aktus](#) Ispanija turi teisę reikalauti, kad JK save išlaikantys asmenys (*įskaitant pensininkus*) ir studentai, kurie dar neturi teisės nuolat gyventi šalyje, turėtų sveikatos draudimą.

² Žr. lapkričio 8 d. JK techninių pastabų 11 punktą dėl administracinių procedūrų, adresas <https://www.gov.uk/government/publications/citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk/technical-note-citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk>.

Esu JK pilietis. Gyvenu Londone, tačiau dirbti važinėju į Paryžių. Ar galėsiu ir toliau dirbti Prancūzijoje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip. Susitarimu dėl išstojimo taip pat ginamos vadinamųjų pasienio darbuotojų teisės. Pasienio darbuotojas yra asmuo, kuris pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirba vienoje šalyje, o gyvena kitoje šalyje. Galėsite ir toliau dirbti Paryžiuje, o gyventi Londone. Prancūzijos institucijoms galėsite pateikti prašymą išduoti naują dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad esate pasienio darbuotojas, kurio teisės ginamos susitarimu dėl išstojimo. Turint šį dokumentą bus lengviau vykti į Prancūziją, ten toliau dirbti ir grįžti į Jungtinę Karalystę.

Esu vienos iš ES valstybių narių pilietis. Jungtinėje Karalystėje gyvenu nuo 2005 m. Gavau teisę nuolat gyventi JK patvirtinantį dokumentą. Ar mano padėtis pasikeis pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Pagal JK teisės aktus turėsite pateikti prašymą suteikti naują *nuolatinio gyventojų statusą*. Kadangi jums pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#) Jungtinėje Karalystėje teisę nuolat gyventi šalyje patvirtinantis dokumentas jau išduotas, administracinė procedūra bus paprasta: tereikės pateikti savo galiojantį asmens tapatybės dokumentą, įrodyti, kad jūs ir toliau gyvenate JK, ir pranešti apie visus apkaltinamuosius nuosprendžius, kurie nurodomi jūsų teistumo pažymoje. Procedūra bus nemokama.

Esu JK pilietis. Prieš dvejus metus atvykau į Vokietiją dirbti statybų sektoriuje. Deja, neseniai per nelaimingą atsitikimą darbe tapau visam laikui nedarbingas. Tikiuosi, kad neturėsiu išvykti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Neturėsite. Tie, kurie nebegali dirbti, nes tapo visam laikui nedarbingi dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#) įgyja teisę nuolat gyventi šalyje. Ta teisė bus ginama pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Esu britas. Nuo 1995 m. dirbu Nyderlanduose. 2023 m. planuoju išeiti į pensiją. Ar išėjęs į pensiją galėsiu čia likti?

Taip. Išdirbęs Nyderlanduose bent penkerius metus, jau įgijote teisę nuolat gyventi šioje šalyje ir jokios sąlygos (*kaip antai dirbti ir toliau*) nebetaikomos.

- Specifiniai atvejai

Prieš daugelį metų atvykau dirbti į JK turėdamas Slovakijos pilietybę. Neseniai įgijau JK pilietybę. Koks bus mano, turinčio dvigubą Slovakijos ir JK pilietybę, statusas?

JK pilietybė jums suteikia besąlyginę teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje. Tapęs JK piliečiu, šioje šalyje gyvenate nebe pagal [Laisvo judėjimo direktyvą](#). Kita vertus, kadangi dėl Slovakijos pilietybės jūsų gyvenamoji vieta buvo reglamentuojama pagal ES laisvo judėjimo teisės aktus, taip užtikrinama, kad jums ir toliau būtų taikomas susitarimas dėl išstojimo. Taigi galėsite naudotis, pavyzdžiui, susitarime dėl išstojimo numatytais šeimos susijungimo teisėmis.

Esu britas. Su savo šeima gyvenu Italijoje. Suprantu, kad ginamos mano teisės likti Italijoje su šeima, o kaip dėl teisės su šeima grįžti į JK pagal Teisingumo Teismo praktiką byloje *Surinder Singh*?

Susitarimu dėl išstojimo ginamos teisės tų, kurie, pasinaudoję savo teise laisvai judėti, apsigyveno ne savo pilietybės valstybėje.

Juo neginamos teisės tų, kurie gyvena savo pilietybės valstybėje, nesvarbu, ar į ją grįžo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, ar jam pasibaigus. Atitinkamuose JK nacionalinės teisės aktuose bus nustatyta, ar jūsų šeimos nariai galės gyventi su jumis Jungtinėje Karalystėje.

Esu portugalas ir į JK pas savo žmoną, turinčią JK pilietybę, atvykau prieš daugelį metų. Ji yra neįgali. Aš ją globoju ir ja rūpinuosi. Manau, kad Jungtinėje Karalystėje gyvenu teisėtai, tačiau esu susirūpinęs, ar pagal susitarimą dėl išstojimo pasibaigus pereinamajam laikotarpiui mano teisės bus ginamos.

Susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad būtų ginamos teisės tik tų ES piliečių, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui gyvens Jungtinėje Karalystėje ir atitiks [ES laisvo judėjimo teisės aktuose](#) nustatytas teisės gyventi šalyje suteikimo sąlygas.

Jei atitikssite visas gyvenamosios vietos sąlygas kaip save išlaikantis ES pilietis, pagal susitarimo dėl išstojimo taisyklės pasibaigus pereinamajam laikotarpiui galėsite likti.

Jeigu Jungtinėje Karalystėje gyvenate pagal jos nacionalinius įstatymus (*išimtinai kaip JK piliečio šeimos narys*), galėsite likti šioje šalyje pagal jos nacionalinius įstatymus – *breksitas* jiems poveikio nedaro.

Esu meksikietis. Jungtinėje Karalystėje gyvenu kartu su savo penkiamete dukra, turinčia JK pilietybę, kaip pagrindinis vaiko globėjas

pagal vadinamąją Ruiz Zambrano taisyklę. Ar galėsiu likti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad būtų ginamos teisės tik tų asmenų, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui gyvens Jungtinėje Karalystėje ir atitiks [ES laisvo judėjimo teisės aktuose](#) nustatytas teisės gyventi šalyje suteikimo sąlygas.

Tie, kurie Jungtinėje Karalystėje gyvena vien todėl, kad jų šeimos nariai britai turi ES pilietybę, į susitarimą dėl išstojimo nepatenka. Jų gyventojų statusas pasibaigus pereinamajam laikotarpiui bus nustatytas pagal JK nacionalinius įstatymus.

- *Pagal susitarimą dėl išstojimo taikomos nebuvimo šalyje taisyklės*

Prieš dvejus metus į JK atvykau studijuoti iš Graikijos. Pernai pagal programą „Erasmus+“ penkis mėnesius studijavau Italijoje, tada grįžau į savo universitetą Jungtinėje Karalystėje. Tikiuosi, kad šis faktas neturės neigiamo poveikio mano teisei gyventi Jungtinėje Karalystėje!

Tai neturės jokio poveikio jūsų teisei gyventi Jungtinėje Karalystėje. Pagal galiojančius [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#) trumpesnis nei šešių mėnesių nebuvimo laikotarpis per metus neturi jokio poveikio gyvenimo šalyje tęstinumui. Šios apsaugos priemonės įtrauktos ir į susitarimą dėl išstojimo.

Kaip JK pilietis, 2010 m. įgijau teisę nuolat gyventi Suomijoje pagal ES laisvo judėjimo teisės aktus. 2017 m. kovo mėn. iš Suomijos išvykau studijuoti į Graikiją. Ar turiu sugrįžti į Suomiją iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, kad neprarasčiau savo teisių toje šalyje?

Ne. Kadangi prieš išvykstant jūsų nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Suomijoje, jums bus taikomas susitarimas dėl išstojimo, jei grįšite per penkerius metus nuo savo išvykimo (*iki 2022 m. kovo mėn.*). Tačiau jums pagal susitarimą dėl išstojimo gali tekti teikti prašymą dėl naujo nuolatinio gyventojų statuso Suomijoje. Toks prašymas turėtų būti pateiktas ne vėliau kaip 2021 m. birželio 30 d. (per 6 mėnesius nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos). Žr. 7 skirsnį „Administracinės procedūros“.

3. Šeimos nariai

Esu britas. Mano tėvas, kuris taip pat yra britas, dirba Portugalijoje. Gyvenu su juo ir lankau vietos mokyklą. Ar galėsiu likti Portugalijoje?

Taip. Jūs galėsite pasilikti kartu su savo tėvu. Susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad visi šeimos nariai, nepaisant pilietybės, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui teisėtai gyvens su ES piliečiu Jungtinėje Karalystėje arba JK piliečiu Europos Sąjungoje, galėtų likti tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios egzistavo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, jeigu atitiks bet kurį reikalavimą, keliamą teikiantiesiems prašymą suteikti Portugalijos gyventojų statusą.

Esu korėjietė. Į JK atvykau gyventi pas savo vyrą, turintį Latvijos pilietybę, tačiau neseniai mūsų santuoka pašlijo. Norėčiau skirtis, bet baiminuosi pasekmių savo teisei gyventi Jungtinėje Karalystėje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Susitarime dėl išstojimo atkartojamos [ES laisvo judėjimo teisės nuostatos](#), pagal kurias jau dabar tam tikromis sąlygomis ginamos su ES piliečiais išsiskyrusių ne ES piliečių teisės. Jei buvote susituokusi bent trejus metus iki santuokos nutraukimo ir gyvenote Jungtinėje Karalystėje bent vienus iš tų metų, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ir toliau galėsite gyventi Jungtinėje Karalystėje su sąlyga, kad pateiksite prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą. Tačiau galutinai įvykus jūsų skyryboms, turėsite atitikti sąlygas, kuriomis jums suteikiama teisė gyventi šalyje pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#), tarsi pati būtumėte ES pilietė. Kai būsite Jungtinėje Karalystėje teisėtai be pertraukų išgyvenusi penkerius metus, galėsite pateikti prašymą suteikti nuolatinio gyventojų statusą.

Aš ir mano partnerė slovakė gyvename ir dirbame Jungtinėje Karalystėje. Artimiausiu metu planuojame turėti vaikų. Ar turėtume paskubėti, kad kūdikio susilauktume iki pereinamojo laikotarpio pabaigos?

Skubėti jums nereikia. Susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad visi vaikai, kurie gims Jungtinėje Karalystėje gyvenančių ES piliečių šeimose iki pereinamojo laikotarpio pabaigos arba jam pasibaigus, galėtų pasilikti su sąlyga, kad pateiks prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą.

Jungtinėje Karalystėje gyvenu su Rumunijos pilietybę turinčiu sutuoktiniu. Man buvo išduota ES piliečio šeimos nario leidimo gyventi šalyje kortelė. Ar galėsiu likti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip, galėsite likti su sąlyga, kad pateiksite prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą. Susitarimu dėl išstojimo ginamos visų šeimos narių, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos teisėtai gyveno Jungtinėje Karalystėje su ES piliečiu, teisės. Jiems bus leista pasilikti, tačiau jie turės pateikti prašymus suteikti naują Jungtinės Karalystės gyventojų statusą.

Esu vokiečių. Jungtinėje Karalystėje gyvenu su įsivaikintu vaiku. Ar abu galėsime pasilikti?

Taip, abu galėsite likti. Susitarimu dėl išstojimo ginamos visų šeimos narių, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos teisėtai gyveno Jungtinėje Karalystėje su ES piliečiu, teisės. Įvaikinti vaikai turi tą patį statusą kaip biologiniai vaikai.

Dėl vaikų, gimusių pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, – pagal susitarimą dėl išstojimo reikalaujama, kad priimančiojoje valstybėje gyvenantis vienas iš tėvų turėtų vaiko globą. Ar susitarimu ginamos tik išsituokusios poros?

Ne. Susitarime dėl išstojimo globa labai plačiai apibrėžta. Tai, be kita ko, vaiko globos teisės, įgytos pagal teisės aktus, teismo sprendimą arba net tėvų susitarimu.

Prieš keletą metų kreipiausi į JK institucijas, kad leistų gyventi kartu su Švedijos pilietybę turinčia ir Edinburge gyvenančia pussesere, nes buvau nuo jos finansiškai priklausomas. JK institucijos leido ir išdavė man ES piliečio šeimos nario leidimo gyventi šalyje kortelę. Kas manęs laukia?

Galėsite likti JK su sąlyga, kad pateiksite prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą. Susitarimu dėl išstojimo ginamos visų šeimos narių, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos teisėtai gyveno Jungtinėje Karalystėje su ES piliečiu, teisės. Jiems bus leista pasilikti, tačiau jie turės pateikti prašymus suteikti naują JK gyventojų statusą.

Man buvo suteikta atvykimo į Švediją, kurioje gyvena JK pilietybę turinti teta, viza. Po tėvų mirties mano teta mane finansiškai išlaiko. Pereinamojo laikotarpio pabaigoje mano prašymas dėl leidimo gyventi šalyje dar nebuvo patenkintas. Kas manęs laukia?

Pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#) sprendimas dėl jūsų prašymo bus priimamas pagal Švedijos nacionalinės teisės aktus, ir jums turėtų būti lengviau atvykti į šalį bei joje apsigyventi. Jeigu Švedijos institucijos nuspręs išduoti leidimą gyventi šalyje, jums bus taikomas susitarimas dėl išstojimo. Bet koks atsisakymas suteikti leidimą turės būti visiškai pagrįstas ir galės būti apskundžiamas.

Esu neištekėjusi Jungtinėje Karalystėje gyvenančio Bulgarijos piliečio partnerė. Ateityje ketiname kartu gyventi Jungtinėje Karalystėje, tačiau tik po ketverių metų, nes negaliu palikti darbo savo šalyje – Kanadoje. Ar galėsiu prie jo prisijungti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip. Susitarimu dėl išstojimo ginamos partnerių, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo užmezgę ilgalaikius partnerystės ryšius su ES piliečiu, tačiau su tuo partneriu Jungtinėje Karalystėje negyveno, teisės. Galėsite atvykti gyventi į JK pas savo partnerį, jei tuo metu, kai norėsite atvykti į JK, vis dar palaikysite ilgalaikius partnerystės ryšius, o jis bus įgijęs naują JK gyventojų statusą.

Esu Jungtinėje Karalystėje gyvenančio Čekijos piliečio sūnėnas. Ketinu gyventi su juo, bet atvykti pas jį galėsiu tik po ketverių metų, kai pabaigsiu studijas savo šalyje. Ar galėsiu prie jo prisijungti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Susitarimu dėl išstojimo neginamos ES piliečių išplėstinės šeimos narių, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui su savo giminaičiu negyveno, teisės (*išskyrus ilgalaikės partnerystės atvejus*). Jei nuspręsite atvykti gyventi pas savo giminaitį pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, jums bus taikomi JK imigracijos teisės aktai.

Esu Danijos pilietis ir studijuojau Kardife. Mano žmona ir mūsų kūdikis gyvena užsienyje. Jie norėtų atsikraustyti pas mane, kai baigsiu studijas ir susirasiu darbą. Ar jie galės tai padaryti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, ar jiems geriau paskubėti?

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui jie galės prie jūsų prisijungti. Susitarimu dėl išstojimo ginamos teisės ne tik artimų šeimos narių, kurie teisėtai gyveno Jungtinėje Karalystėje su ES piliečiu iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bet ir tų artimų šeimos narių, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui su tuo ES piliečiu buvo giminės, tačiau Jungtinėje Karalystėje

negyveno. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, jie galės atvykti pas jus, jei tuo metu, kai jūsų žmona norės atvykti į JK, vis dar būsite susituokę ir jūs būsite įgijęs naują JK gyventojų statusą.

Gyvenu ir dirbu Jungtinėje Karalystėje. Kol kas esu nevedęs, tačiau ateityje tikiuosi sukurti šeimą. Iš tikrųjų tai įvyks pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Ar mano būsima sutuoktinė galės atsikraustyti pas mane į JK? O jei susilauktume vaiko?

Pagal susitarimą dėl išstojimo jūsų būsima sutuoktinė negalės atsikraustyti pas jus, nes juo neginamos teisės asmenų, kurie susituoks su ES piliečiu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Bet kuriai tokiai būsimei sutuoktinei bus taikomos JK imigracijos taisyklės. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, visi būsiami vaikai galės gyventi Jungtinėje Karalystėje su ES pilietybę turinčiu ir ten gyvenančiu tėvu, jei jis bus teisėtas vaiko globėjas.

Esu argentinietis. Dirbu JK ir ten gyvenu su savo Kroatijos pilietybę turinčiu šešiamečiu sūnumi ir Argentinos pilietybę turinčia dvimete dukra. Ar galėsime likti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Visi galite likti su sąlyga, kad jūs ir jūsų Kroatijos pilietybę turintis sūnus atitiks teisėto gyvenimo šalyje sąlygas ir įgysite naują JK gyventojų statusą. Susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui JK galėtų pasilikti ne tik ES piliečiai (*t. y. jūsų sūnus*), bet ir tie šeimos nariai, kurie nėra ES piliečiai (*t. y. jūs ir jūsų dukra*), kurių buvimas būtinas, kad jūsų sūnus galėtų naudotis teise gyventi šalyje, kuri suteikiama pagal susitarimą dėl išstojimo.

Gyvenu JK kaip pagrindinis savo sūnaus, kuris turi Lenkijos pilietybę ir čia mokosi, globėjas. Mano Lenkijos pilietybę turinti partnerė, kuri čia dirbo, mus paliko. Ar galėsiu pasilikti?

Susitarimu dėl išstojimo jums suteikiama teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje, kol jūsų sūnus baigs mokslus. Jūs išsaugosite šią teisę bent iki tol, kol sūnus sulauks pilnametystės, ir galbūt vėliau – kol jam reikės jūsų buvimo ir globos, kad tęstų mokslus. Tačiau turėkite omeny, kad jums gali nepavykti likti JK gyventi nuolat.

4. Teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje

Esu kiprietas. Gyvenu Londone su mama. Ji dirba inžiniere. Kol kas lankau mokyklą, bet vėliau norėčiau atidaryti savo gėlių parduotuvę. Ar baigęs mokyklą galėsiu pasilikti ir pradėti dirbti?

Taip. Galėsite ne tik likti Jungtinėje Karalystėje, bet ir turėsite visas galimybes, kurias šiuo metu ES piliečiams teikia [ES laisvo judėjimo teisės aktai](#). Galėsite dirbti, studijuoti, turėti savo verslą arba namuose rūpintis savo šeimos nariais. Kai pradėsite dirbti, tai jūsų teisėms poveikio neturės.

Esu iš Slovėnijos. Į JK atvykau 3 metai prieš pereinamojo laikotarpio pabaigą ir visą tą laiką dirbau savarankiškai. Ar galėsiu gauti leidimą nuolat gyventi šalyje? Jei taip, kokiomis sąlygomis?

Kai būsite teisėtai išgyvenęs Jungtinėje Karalystėje penkerius metus (*įskaitant gyvenimo šalyje laikotarpius iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir po jo*), galėsite pateikti prašymą suteikti naują JK nuolatinio gyventojų statusą.

Susitarimu dėl išstojimo ginamos tų ES piliečių, kurie gyveno ne savo pilietybės valstybėje narėje, teisės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios teisei gyventi šalyje taikomos pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#). Iš esmės ES piliečiai šalyje gyvena teisėtai, jei jie:

- yra darbuotojai arba dirba savarankiškai, arba
- turi pakankamai išteklių ir sveikatos draudimą (įskaitant studentus), arba
- yra šias sąlygas atitinkančio ES piliečio šeimos nariai.

Kai būsite Jungtinėje Karalystėje be pertraukų teisėtai išgyvenęs penkerius metus, galėsite pateikti prašymą suteikti naują nuolatinio gyventojų statusą.

Esu britas. Jau devynerius metus su tėvais gyvenu Suomijoje. Jie abu dirba. Ar turėsiu kokių nors teisių gyventi Suomijoje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip. Išgyvenęs ES valstybėje narėje bent penkerius metus jau įgijote teisę nuolat gyventi šalyje, todėl jokios sąlygos (*kaip antai ir toliau būti šeimos nariu*) nebetaikomos. Ši teisė ginama pagal susitarimą dėl išstojimo, jei laikysitės visų reikalavimų, keliamų teikiantiesiems prašymą suteikti Suomijos gyventojų statusą.

Esu estas ir studijuoju JK universitete. Jei viskas klosis sklandžiai, studijas pabaigsiu 2022 m. Ar galėsiu likti Jungtinėje Karalystėje ir ten ieškotis darbo?

Taip. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, kaip ir dabar, būdamas studentas, darbuotojas ar savarankiškai dirbantis asmuo, galėsite pasilikti Jungtinėje Karalystėje su sąlyga, kad pateiksite prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą. Išgyvenęs Jungtinėje Karalystėje penkerius metus pagal šios šalies teisę galėsite pateikti prašymą suteikti naują nuolatinio JK gyventojų statusą. ES piliečiai ir toliau galės pereiti iš vienos kategorijos į kitą: studentai galės pradėti dirbti (*ir tapti darbuotojais*), darbuotojai galės išeiti į pensiją (*ir tapti save išlaikančiais asmenimis*), o save išlaikantys asmenys galės pradėti studijas ir t. t.

Esu maltietis. Gimiau ir užaugau Jungtinėje Karalystėje, turiu leidimą čia nuolat gyventi. Netrukus baigsiu universitetines studijas ir jau gavau puikų darbo pasiūlymą Slovakijoje. Man siūloma trejų metų darbo sutartis, tačiau baiminuosi, kad jei išvyksiu iš JK, nebegalėsiu grįžti. Prašau, išsklaidykite mano abejones!

Kai pateiksite prašymą suteikti naują nuolatinio gyventojų statusą ir JK institucijos jums jį suteiks, galėsite iš JK išvykti ne ilgesniam kaip penkerių metų laikotarpiui neprarasdamas to statuso. Penkerių metų taisyklė taip pat apsaugo tuos piliečius, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui yra išvykę iš priimančiosios valstybės, jeigu jie pateikia prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą.

Esu iš Vengrijos. Jungtinėje Karalystėje gyvenu ir dirbu 15 metų. Tikiuosi, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui galėsiu likti šioje šalyje. Ar galėtumėte mane patikinti, kad savo teises ir privilegijas galėsiu išlaikyti neribotą laiką?

Nėra teisių galiojimo pabaigos datos. Visi asmenys, kurių teisės ginamos susitarimu dėl išstojimo, kartą įgytas teises ir privilegijas išlaikys visą gyvenimą.

Vis dėlto tam tikros teisės gali nustoti galioti tam tikromis aplinkybėmis. Pavyzdžiui, naujas nuolatinio JK gyventojų statusas nustoja galioti, jei asmuo negyvena Jungtinėje Karalystėje be pertraukų ilgesnį nei penkerių metų laikotarpį.

Esu iš Austrijos. Jungtinėje Karalystėje gyvenu pastaruosius dvidešimt metų. Gaunu socialinės paramos išmokas. Manau, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui galėsiu likti Jungtinėje Karalystėje, tačiau ar ir toliau gausiu reikiamas išmokas?

Taip. Visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai, atitinkantys naujam JK nuolatinio gyventojų statusui gauti keliamas sąlygas, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui išlaikys teisę gyventi šioje šalyje tomis pačiomis sąlygomis. Tai reiškia, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui jie išlaikys tas pačias teises į socialines paslaugas, teises į išmokas ar privilegijas, kurias jie turėjo iki tol.

Esu iš Lietuvos. Studijuoju JK universitete. Ar turėsiu už studijas mokėti daugiau pasibaigus pereinamajam laikotarpiui? Ar galėsiu gauti studento paskolą?

Visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai, atitinkantys sąlygas naujam JK gyventojų statusui gauti, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui išlaikys teisę gyventi šioje šalyje tomis pačiomis sąlygomis.

Tai reiškia, kad iki pereinamojo laikotarpio pabaigos studijas Jungtinėje Karalystėje pradėję studentai mokės tokio paties dydžio studijų mokesčių kaip ir JK piliečiai. Dėl galimybės gauti paramą studijoms, kaip antai stipendiją ar paskolą, susitarime dėl išstojimo numatyta, kad ES studentams bus taikomos tokios pačios taisyklės kaip dabar. Šios privilegijos priklausys nuo būsimos JK vidaus politikos pokyčių, kurie turės poveikio JK piliečiams.

Esu JK pilietis ir gyvenu Portugalijoje. Mano teisės ginamos susitarimu dėl išstojimo. Ar pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ir toliau galėsiu naudotis laisvo judėjimo teisėmis Europos Sąjungoje?

JK piliečiai, kurių teisės ginamos pagal susitarimą dėl išstojimo vienoje valstybėje narėje, negalės pasinaudoti susitarimu dėl išstojimo, kad įgytų teisę laisvai judėti į kitą valstybę narę, įsisteigti, teikti paslaugas arba teikti tarpvalstybines paslaugas kitose valstybėse narėse įsisteigusiems asmenims.

Tai neturi poveikio jokioms teisėms, kurias JK piliečiai gali turėti pagal kitus ES arba nacionalinės teisės aktus.

Nesąžininga, kad JK piliečių teisės bus susaistytos su ta ES valstybe nare, kurioje jie gyveno pereinamojo laikotarpio pabaigoje – susitarime dėl išstojimo nenumatyta teisė persikelti į kitas ES valstybes nares pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

JK piliečiai, laikydami ES teisėtos migracijos teisės aktų, taikomų trečiųjų šalių piliečiams, galės ir toliau laikinai arba nuolat persikelti į kitas valstybes nares.

Pavyzdžiui, JK piliečiai, kuriems pagal susitarimą dėl išstojimo valstybė narė, kuri taiko visą Šengeno *acquis*, išdavė teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą, bus leidžiama laisvai judėti Šengeno erdvėje ne ilgiau kaip 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Šiandien Šengeno erdvė apima daugumą ES valstybių narių, išskyrus Airiją, Bulgariją, Jungtinę Karalystę, Kiprą, Kroatiją ir Rumuniją (*šiuo metu Bulgarija ir Rumunija rengiasi prisijungti prie Šengeno erdvės*). Į Šengeno erdvę įstojo Islandija, Norvegija, Šveicarija ir Lichtenšteinas, kurios nėra ES valstybės narės.

Daugiau informacijos apie ES teisėtos migracijos taisykles rasite adresu https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration_en arba <http://ec.europa.eu/immigration>.

- *Susitarimo dėl išstojimo valdymas*

Kaip bus užtikrinta, kad JK institucijos negalėtų ateityje pakeisti savo įstatymų dėl naujo gyventojų statuso?

Susitarime dėl išstojimo labai aiškiai nurodoma, kad pavieniams ES piliečiams suteiktas naujas JK gyventojų statusas negali būti iš jų atimtas dėl kitų priežasčių nei nustatytosios tame susitarime (*pvz., dėl padaryto nusikaltimo*).

JK bus pagal tarptautinę teisę įpareigota užtikrinti susitarime dėl išstojimo numatytas teises ir šioje šalyje gyvenantys ES piliečiai galės tiesiogiai remtis savo teisėmis, numatytomis susitarime dėl išstojimo. JK priims teisės aktus, kuriais susitarime dėl išstojimo numatytos piliečių teisės bus įtrauktos į JK nacionalinės teisės aktus.

JK teisės aktai, kuriais bus įtvirtinamos susitarime dėl išstojimo numatytos ES piliečių teisės, bus viršesni už kitus JK teisės aktus. Tai reiškia, kad JK įstatymai negalės netyčia panaikinti teisių, ginamų susitarimu dėl išstojimo. Jei JK parlamentas ateityje nuspręstų panaikinti teisės aktus, kuriais JK nacionalinės teisės aktais įgyvendintos ES piliečių teisės, toks panaikinimas pažeistų susitarimą dėl išstojimo ir tai turėtų pačiame susitarime dėl išstojimo bei tarptautinėje teisėje numatytų pasekmių.

Ar susitarimo dėl išstojimo įgyvendinimą stebės nepriklausoma nacionalinė institucija?

Susitarime dėl išstojimo numatytų piliečių teisių įgyvendinimą ir taikymą Jungtinėje Karalystėje stebės jos nepriklausoma nacionalinė institucija.

Šios JK institucijos įgaliojimai ir funkcijos, įskaitant kompetenciją atlikti tyrimus remiantis piliečių skundais, nustatyti susitarime dėl išstojimo ir yra lygiaverčiai Komisijos įgaliojimams pagal Sutartis. Ši institucija taip pat turės teisę kreiptis į kompetentingus JK teismus dėl piliečių skundų, kad galėtų imtis tinkamų priemonių padėčiai ištaisyti.

Institucija, kaip ir Komisija, kasmet specializuotam piliečių komitetui pateiks ataskaitą dėl piliečių teisių, nustatytų susitarimu dėl išstojimo, ir dėl savo veiklos, susijusios su piliečių teisių pagal susitarimą įgyvendinimu, įskaitant gautų skundų skaičių ir pobūdį.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencija numatyta aštuoneriems metams. Ar tai reiškia, kad mano teisės taip pat nustos galioti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Jūsų teisės pagal susitarimą dėl išstojimo yra visam jūsų gyvenimui (*tačiau tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, ilgai negyvenant priimančiojoje šalyje, jų galiojimas gali baigtis*).

Nors laikotarpis, per kurį JK teismai gali prašyti Teisingumo Teismo išaiškinti susitarimo dėl išstojimo nuostatas, yra aštuoneri metai, tačiau šio laikotarpio pakaks, kad Teisingumo Teismas priimtų sprendimus dėl svarbiausių klausimų.

Kiti susitarimo dėl išstojimo aspektai yra neriboto termino, kaip antai galimybė asmenims tiesiogiai remtis susitarimo dėl išstojimo nuostatomis, kurios yra viršesnės už nesuderinamus nacionalinės teisės aktus arba priemones, arba JK administracinių ir teisminių institucijų prievolės suderinti savo praktiką su atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, taikyta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, ir tinkamai atsižvelgti į būsimą teismų praktiką, kuri bus taikoma pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Matau, kad leidimo gyventi šalyje suteikimo kriterijai bus grindžiami ES laisvo judėjimo teisės aktų sąvokomis, išaiškintomis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo. O kas bus, jeigu Jungtinė Karalystė ES laisvo judėjimo teisės aktus įgyvendins neteisingai ir juos aiškins klaidingai?

Susitarimas dėl išstojimo aiškus: tais atvejais, kai leidimo gyventi šalyje suteikimo kriterijai grindžiami ES laisvo judėjimo teisės aktų sąvokomis, jos turi būti aiškinamos taip, kaip jas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos priimtuose sprendimuose yra išaiškinęs Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

Jeigu JK remiasi klaidingu ES teisės aktų sąvokų aiškinimu, prieštaraujančiu tokiems sprendimams, Teisingumo Teismo aiškinimas yra viršesnis.

Be to, JK teismai turi deramai atsižvelgti į išaiškinius Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje, taikytoje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

5. Atvykimo ir išvykimo taisyklės

Ar po *breksito* galėsiu atvykti į JK?

Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ES ir JK piliečiai ir toliau galės laisvai keliauti, turėdami tik galiojantį pasą arba tapatybės kortelę.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui tie ES arba JK piliečiai, kurie priimančiojoje valstybėje gyveno iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, galės išvykti iš priimančiosios valstybės ir į ją grįžti turėdami galiojantį pasą arba tapatybės kortelę. Jų šeimos nariai, kurie nėra ES piliečiai, su galiojančiu pasu turės tokias pačias teises.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad praėjus penkeriems metams po pereinamojo laikotarpio pabaigos priimančioji valstybė turės teisę nebepriimti asmens tapatybės kortelių, kurios neatitinka taikomų tarptautinių standartų, susijusių su biometriniu tapatybės nustatymu.

Kitų ES piliečių (*kurie negyveno Jungtinėje Karalystėje pereinamojo laikotarpio pabaigoje*) atvykimo į JK taisyklės ir JK piliečių atvykimo į ES taisyklės nepatenka į susitarimo dėl išstojimo taikymo sritį.

Ar man, kaip Jungtinėje Karalystėje gyvenančiam Lietuvos piliečiui, ateityje gali būti taikomi atvykimo vizos reikalavimai?

Ne, tol kol turite galiojantį JK dokumentą, kuriuo patvirtinamas jūsų naujas gyventojų statusas pagal susitarimą dėl išstojimo.

Esu iš Liuksemburgo. Negyvenu Jungtinėje Karalystėje, bet ten reguliariai lankausi. Ar man reikės atvykimo vizos?

Ar jums reikės atvykimo vizos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, priklausys nuo būsimų taisyklių, kurias nustatys JK.

Esu britas. Gyvenu Bulgarijoje. Mano sutuoktinė, turinti Kinijos pilietybę, ką tik pradėjo studijas Melburne. Kokios vizų taisyklės bus taikomos jai 2025 m., kai ji atvyks pas mane į Bulgariją?

Darant prielaidą, kad 2025 m. Kinijos piliečiams bus taikomi vizų reikalavimai, jūsų sutuoktinė vis dar naudosis apsaugos priemonėmis pagal susitarimą dėl išstojimo, kuriuo užtikrinama, kad jai atvykimo viza būtų išduodama nemokamai ir skubos tvarka.

6. Nusikalstamumas ir piktnaudžiavimas

Jungtinėje Karalystėje gyvenu ir dirbu 11 metų. Prieš porą metų buvau pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos ir nuteistas kalėti penkis mėnesius. Ar šis įkalinimas turės poveikio mano teisėms?

Nusikalstama veika gali turėti poveikio teisei gyventi šalyje – tiek pagal dabartinius [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#), tiek pagal susitarimą dėl išstojimo. Nusikaltimams, įvykdytiems iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus taikomos dabartinės [Laisvo judėjimo direktyvoje nustatytos](#) taisyklės (*VI skyrius*).

Tai reiškia, kad visi sprendimai, turintys poveikio teisei gyventi šalyje ir grindžiami iki pereinamojo laikotarpio pabaigos įvykdytais nusikaltimais, turės būti priimami kiekvienu konkrečiu atveju. Iš šalies galės būti išsiunčiami tik tokie pažeidėjai, kurių elgesys aptariamuoju metu kels realią ir pakankamai didelę grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų.

Kas bus su tais ES piliečiais, kuriems pagal susitarimą dėl išstojimo buvo leista pasilikti Jungtinėje Karalystėje, tačiau paskui jie įvykdė nusikaltimą?

Bet kokiam nusikaltimui, įvykdytam pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, bus taikomi nacionalinės teisės aktai.

Šiuo metu tai reiškia, kad Jungtinėje Karalystėje bus svarstoma deportacija visų asmenų, įvykdžiusių nusikaltimą, už kurį gali būti baudžiama 12 mėnesių ar didesne laisvės atėmimo bausme. Jie turės teisę tokį sprendimą apskusti ir jų bylą peržiūrės nepriklausomas teismas.

Baiminuosi, kad daugelis sieks nesąžiningai likti šalyje, apsimesdami, jog jiems taikomas susitarimas dėl išstojimo. Kokių apsaugos priemonių turės institucijos?

Susitarime dėl išstojimo bus visos tos pačios apsaugos priemonės, kuriomis šiuo metu valstybės narės gali naudotis pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#). Valstybės galės priimti būtinas priemones, kad galėtų atmesti, nutraukti arba panaikinti bet kokias susitarimu dėl išstojimo suteiktas teises, jei teisėmis piktnaudžiuojama arba sukčiaujama, pvz., sudarant fiktyvias santuokas, klastojant dokumentus arba klaidingai pateikiant esmines faktines aplinkybes, būtinas teisei gyventi šalyje įgyti. Visos tokios priemonės turės būti proporcingos ir joms bus taikomos teisminės teisių gynimo priemonės.

Ar dėl JK institucijų sprendimų, grindžiamų tuo, kad buvo piktnaudžiuojama taisyklėmis dėl teisių, galima netekti teisės pateikti apeliacinį skundą?

Dėl piktnaudžiavimo arba sukčiavimo asmuo gali netekti teisės gyventi šalyje, tačiau niekada nepraranda teisės pateikti apeliacinį skundą. Priimančioji valstybė narė gali apriboti ES piliečių laisvo judėjimo teises, jei įrodoma, kad jie piktnaudžiavo [ES teisės aktais](#) (*pavyzdžiui, sudarydami fiktyvias santuokas*). Kai tik nacionalinės institucijos įrodo, kad buvo piktnaudžiuojama ar sukčiaujama, susiję asmenys gali pasinaudoti visomis teisėmis apskusti sprendimą, apribojantį jų teisę gyventi šalyje dėl šių priežasčių, įskaitant teisę pasilikti, kol, laikantis [Laisvo judėjimo direktyvos](#) 31 straipsnio 2 dalyje nustatytų apribojimų, nagrinėjamas apeliacinis skundas.

Susitarime dėl išstojimo nurodoma, kad JK institucijos galės sistemingai vykdyti visų naujo JK gyventojų statuso prašytojų teistumo ir saugumo patikrinimus. Ar tai įmanoma?

Taip. *Breksito* atvejis yra ypatingas – JK institucijoms reikės priimti esminį sprendimą, ar tiems asmenims pagal susitarimą dėl išstojimo suteikti naują JK gyventojų statusą visam likusiam gyvenimui.

Todėl suprantama, kad JK turės nustatyti naują tvarką tiems, kurie prašys suteikti šį naują JK gyventojų statusą, ar jiems išimtinai taikyti JK imigracijos taisykles. Tai reiškia, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui JK galės deportuoti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos nusikaltusius ES piliečius tik tuo atveju, jei galėtų juos deportuoti pagal dabartines taisykles.

Jungtinėje Karalystėje esu baustas už greičio viršijimą ir neleistiną automobilio statymą, bet tai nenurodyta mano teistumo pažymoje. Ar tai turiu atskleisti JK institucijoms?

Ne. Jūs turite pranešti apie tuos JK apkaltinamuosius nuosprendžius, kurie nurodomi jūsų JK teistumo pažymoje.

7. Administracinės procedūros

Patvirtintas naujas JK gyventojų statusas – nuolatinio gyventojų statusas. Ar jis bus suteikiamas ES piliečiams pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ir ką jis reikš?

Visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės per šešis mėnesius nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos pateikti prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą, kad galėtų likti Jungtinėje Karalystėje.

JK institucijos informaciją ES piliečiams ir jų šeimos nariams teikia specialioje interneto svetainėje <https://www.gov.uk/settled-status-eu-citizens-families>.

Būdamas ES pilietis ir gyvendamas Jungtinėje Karalystėje šiuo metu neprivalau teikti prašymo man išduoti teisę nuolat gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą. Ar tai turėsiu padaryti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui? Kodėl?

Kitaip nei šiuo metu, visi Jungtinėje Karalystėje gyvenantys ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės įgyti naują gyventojų statusą – pagal JK teisės aktus tai yra išankstinė teisinė sąlyga, kad jie galėtų toliau gyventi šioje šalyje. Savo gyventojų statusą galėsite įrodyti ne tik JK institucijoms ar policijai, bet ir darbdaviams, bankams, būsto savininkams ir kt.

Ar turėdami naują JK gyventojų statusą ES piliečiai praras dabartines teises?

Materialinės teisės sąlygos, kuriomis remiantis nustatoma, kurie piliečiai gaus naują JK gyventojų statusą, iš esmės atitinka sąlygas, pagal kurias šiuo metu suteikiama arba atimama teisė nuolat gyventi šalyje remiantis [ES laisvo judėjimo teisės aktais](#). JK institucijos negalės atmesti prašymo dėl priežasčių, dėl kurių pagal [dabartines ES taisykles](#) atmesti negali. Joks asmuo, turintis teisę į apsaugą, nebus paliktas likimo valiai.

Viena vertus, sąlygos, dėl kurių galima netekti naujo JK gyventojų statuso, yra naudingesnės nei pagal dabartinius [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#) – ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės galimybę neprarasti naujo nuolatinio gyventojų statuso išvykdami iš JK ne ilgiau kaip penkeriems metams (*dabartinis laikotarpis yra tik dveji metai*). Kita vertus, ES piliečiai gali, kaip ir dabar, naują gyventojų statusą prarasti, jei Jungtinėje Karalystėje įvykdytų nusikaltimą. Jei nusikaltimas įvykdomas pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, sprendimas bus priimamas pagal JK nacionalinės teisės aktus ir laikantis visų apribojimų, kylančių iš Jungtinėje Karalystėje taikomų tarptautinės teisės priemonių.

Man neaišku, pagal kokius kriterijus JK institucijos spręs, ar suteikti naują gyventojų statusą ES piliečiams? Gal galėtumėte paaiškinti?

Materialinės teisės kriterijai, pagal kuriuos ES piliečiams bus suteikiamas naujas JK gyventojų statusas, bus iš esmės tokie patys, kokie nustatyti dabartiniuose [ES laisvo judėjimo teisės aktuose](#). Taip bus užtikrinta, kad visi ES piliečiai, kurie galėtų gyventi šalyje pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktuose](#) nustatytas sąlygas, atitiktų ir naujam JK gyventojų statusui įgyti reikiamas sąlygas ir kad visi ES piliečiai, kurie galėtų nuolat gyventi šalyje pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktuose](#) nustatytas sąlygas, atitiktų ir naujam JK nuolatinio gyventojų statusui įgyti reikiamas sąlygas.

Kada turiu kreiptis dėl nuolatinio gyventojų statuso ar preliminaraus nuolatinio gyventojų statuso?

ES piliečiai, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos yra teisėtai gyvenę Jungtinėje Karalystėje ir kurių remiami artimi šeimos nariai nuo 2021 m. sausio 1 d. iki kovo 30 d. prie jų prisijungia, prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą turi pateikti iki 2021 m. birželio 30 d. (*per 6 mėnesius nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos*).

Tie šeimos nariai, kuriems taikomas susitarimas dėl išstojimo ir kurie po 2021 m. kovo 31 d. gyvena kartu su savo giminaičiais Jungtinėje Karalystėje, turi per 3 mėnesius nuo atvykimo į JK užsiregistruoti pagal vieną iš naujų gyventojų statusų.

Tuo laikotarpiu ir iki bus priimtas sprendimas dėl jų prašymo jie naudosis dabartinėmis gyvenimo šalyje teisėmis.

Kas nutiks, jei JK institucijos dels priimti sprendimą dėl mano prašymo suteikti naują gyventojų statusą?

Kai prašymai pateikiami ir jums išduodamas liudijimas, kad prašymas pateiktas, galėsite gyventi šalyje ir išsaugoti visas dabartines teises, kol bus priimtas sprendimas. Jeigu prašymas bus atmestas, turėsite teisę pateikti apeliacinį skundą ir likti iki bus priimtas galutinis sprendimas.

Ar numatytos apsaugos priemonės tiems, kurie nespės pateikti prašymo per nustatytą terminą?

JK institucijos deramai atsižvelgs į prašymo nespėjusius pateikti asmenis. Praėjus terminui jos priims prašymus, jeigu jie nebuvo laiku pateikti dėl svarbių priežasčių. Asmenys, kurių prašymų JK institucijos nepriims dėl vėlavimo, turės teisę kreiptis į nepriklausomą JK teismą, kad jis išnagrinėtų atmetimo priežastis.

Koks yra terminas šeimos nariams, atvykusiems pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, pateikti prašymą suteikti naują statusą?

Atvykę jie turės per tris mėnesius pateikti prašymą suteikti naują gyventojų statusą. Jeigu asmenys prašymus suteikti naują JK gyventojų statusą pateikia iš užsienio kartu su savo prašymu išduoti atvykimo vizą ir jeigu toks prašymas patenkinamas, jiems atvykus į JK vėl teikti prašymo nereikės.

Ar yra kokių nors apsaugos priemonių, kuriomis ginami asmenys, norintys pateikti prašymą suteikti naują gyventojų statusą, tačiau negalintys to padaryti dėl to, kad JK sistema neveikia?

Taip. Susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad šešių mėnesių terminas nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos (*per kurį turite pateikti prašymą suteikti naują gyventojų statusą*) turėtų būti automatiškai pratęstas vienus metus, kai JK praneša, kad dėl techninių problemų ji negali užregistruoti prašymo arba išduoti liudijimo, kad prašymas pateiktas. Per šį pratęstą laikotarpį visos teisės gyventi šalyje būtų visiškai išsaugotos.

Pernai JK institucijos man jau išdavė dokumentą, liudijantį mano teisę nuolat gyventi šioje šalyje. Nuoširdžiai tikiuosi, kad tokiems kaip aš bus galima pasilikti be jokio vargo.

Taip. Turėsite pateikti prašymą suteikti naują JK nuolatinio gyventojų statusą. Kadangi jau turite teisę nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#), administracinė procedūra bus paprasta: tereikės pateikti pasą arba tapatybės kortelę, pranešti apie visus galiojančius apkaltinamuosius nuosprendžius, kurie nurodomi jūsų teistumo pažymoje, ir įrodyti, kad ir toliau gyvenate Jungtinėje Karalystėje. Naujas JK gyventojų statusas jums bus suteiktas nemokamai.

Atitinku reikalavimus, kad įgyčiau teisę nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje, tačiau iki šiol niekada nebuvo pateikęs prašymo išduoti šią teisę patvirtinantį dokumentą. Ar turėčiau pateikti tokį prašymą nepasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Tokio dokumento neprivalote turėti, kad galėtumėte nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. Bet jeigu tiesiog norite, kad būtų patvirtinta jūsų teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, JK institucijos pataria palaukti, kol pradės veikti (numatoma iki 2019 m. kovo 29 d.) naujo gyventojų statuso suteikimo sistema.

Labai bijau, kad naujoji administracinė procedūra, kurią ES piliečiams rengia JK institucijos, bus košmaras. Kaip ES gynė mano teises derybose?

JK įsipareigojo sukurti naują sistemą, kurioje numatytos administracinės naujo gyventojų statuso suteikimo procedūros bus skaidrios, sklandžios ir racionalios, kad būtų išvengta nereikalingos administracinės naštos. Tai nebus dabartinių procedūrų, kurias reikia atlikti norint gauti teisę nuolat gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą, atkartojimas.

Prašymo formos bus trumpos, paprastos, patogios naudoti ir pritaikytos prie susitarimo dėl išstojimo.

Susitarime dėl išstojimo nustatyta, kad JK negali reikalauti daugiau, nei būtina ir proporcinga siekiant įsitikinti, kad asmuo atitinka nuolatinio gyvenimo šalyje kriterijus. Susitarime dėl išstojimo yra nuostatų, panašių į įrodymams keliamus reikalavimus pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#).

Matydamas, kaip dabar Jungtinėje Karalystėje taikomi ES laisvo judėjimo teisės aktai, turiu abejonių dėl praktinio naujosios sistemos veikimo.

JK išsamiai nurodė, kokių veiksmų ims susitarimui dėl išstojimo įgyvendinti (žr. <https://www.gov.uk/settled-status-eu-citizens-families>). Išsami informacija pateikiama susitarime dėl išstojimo. Ši administracinė sistema bus sklandi, skaidri, paprasta ir neturėtų sukelti nereikalingos administracinės naštos.

Siekiant, kad piliečiai turėtų konkrečių apsaugos priemonių, susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad būtų taikomos visos [Laisvo judėjimo direktyvoje](#) numatytos procedūrinės apsaugos priemonės. Tai reiškia, kad bet kurį sprendimą, ribojantį teisę gyventi šalyje, bus galima apskųsti. Be to, tokiu atveju skundą padavęs asmuo išlaikys visas susitarime dėl išstojimo numatytas teises iki bus priimtas galutinis sprendimas, įskaitant galutinį teismo sprendimą po skundo procedūros.

Prieš dvejus metus pateikiau prašymą išduoti ES piliečio registracijos Jungtinėje Karalystėje liudijimą. Man teko pateikti kone šimtą puslapių dokumentų, kad JK institucijos įsitikintų, ar atitinku keliamus reikalavimus. Nenorėčiau to daryti dar kartą. Ar šįkart bus kitaip?

Taip. Pagal naujo gyventojų statuso suteikimo sistemą bus reikalaujama tik tiek, kiek būtina ir proporcinga siekiant įsitikinti, kad asmuo atitinka gyvenimo šalyje kriterijus. Susitarime dėl išstojimo yra nuostatų, panašių į įrodymams keliamus reikalavimus pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#). Be to, JK institucijos sieks pasinaudoti jau turimais įrodymais (*kaip antai įrašais*

apie sumokėtus mokesčius nuo atlyginimo), kad sumažintų prašymus teikiantiems asmenims tenkančią įrodymų naštą.

Kitaip tariant, prašymus teikiantys asmenys turės pateikti tik minimalius įrodymus, kad atitinka naujam JK gyventojų statusui įgyti keliamus reikalavimus (*pvz., darbuotojai turės pateikti pasą arba tapatybės kortelę, įrodymą, kad dirbo Jungtinėje Karalystėje pastaruosius penkerius metus, ir įrodymą, kad toliau gyvena Jungtinėje Karalystėje*), pranešti apie visus galiojančius apkaltinamuosius nuosprendžius, kurie nurodomi jūsų teistumo pažymoje, ir daugiau nieko.

Manau, kad Jungtinės Karalystės administracinės imigracijos procedūros yra pernelyg sudėtingos. Ar bus kokių nors taisyklių ar apsaugos priemonių, padėsiančių man pateikti prašymą?

JK institucijos bendradarbiaus su naujo gyventojų statuso prašytojais: padės teikti reikalavimų atitikimo įrodymus ir nepadaryti klaidų ar praleidimų, galinčių paveikti sprendimą dėl statuso suteikimo. JK institucijos prašymus teikiantiems asmenims suteiks galimybę pateikti papildomų įrodymų ar ištaisyti trūkumus, jei bus manoma, kad tai paprastas duomenų praleidimas. Į įrodymus bus žiūrima lanksčiai ir JK institucijos tam tikrais atvejais galės savo nuožiūra priimti prašymą pateikusiam asmeniui palankesnę sprendimą.

JK institucijos bendradarbiaus su prašymus teikiančiais asmenimis, kad padėtų jiems pateikti įrodymų, jog jie atitinka naujam gyventojų statusui gauti keliamus reikalavimus. Prašymus teikiantys palankių sąlygų neturintys asmenys galės naudotis pagalbos paslaugomis, panašiomis į dabar teikiamas Jungtinėje Karalystėje, pavyzdžiui, vietos bibliotekose.

Kadangi dažnai keliauju, iš tiesų nenoriu kartu su prašymu suteikti naują JK gyventojų statusą atiduoti savo paso originalo ir likti be jo. Ką daryti?

Nors susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad būtų galima pateikti daugelio patvirtinamųjų dokumentų kopijas, nacionalinės institucijos vis tiek galės reikalauti su prašymu pateikti galiojančią pasą arba tapatybės kortelę. Tačiau tais atvejais, kai tapatybės dokumentai paprastai negražinami tol, kol nagrinėjamas prašymas, turite teisę prašyti gražinti jūsų tapatybės dokumentą anksčiau, nei bus priimtas sprendimas dėl prašymo.

Ar galiu pateikti patvirtinamųjų dokumentų kopijas, o ne originalus?

Taip. Galima pateikti patvirtinamųjų dokumentų, išskyrus pasą ar tapatybės kortelę, kopijas. Tam tikrais atvejais nacionalinės institucijos gali reikalauti, kad būti pateikiami tam tikrų dokumentų originalai, jei kyla pagrįstų abejonių dėl jų autentiškumo.

Jungtinėje Karalystėje pateikti tam tikrus imigracijos prašymus labai brangu. Kiek ES piliečiai ir jų šeimos nariai turės sumokėti JK

institucijoms už naujo gyventojų statuso suteikimą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Naujas JK gyventojų statusas bus suteikiamas nemokamai (*tiems, kurie jau turi galiojantį pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#) iki pereinamojo laikotarpio pabaigos išduotą teisę nuolat gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą*) arba už mokestį, ne didesnį, nei imamas iš JK piliečių už panašių dokumentų išdavimą. Jungtinė Karalystė paskelbė, kad 16 m. arba vyresniems nuolatinio gyventojų statuso prašytojams ji taikys 65 svarų sterlingų mokestį. Jaunesniems negu 16 m. prašytojams – 32,50 svaro sterlingų mokestį (<https://www.gov.uk/settled-status-eu-citizens-families>).

Esu susituokęs, turime tris vaikus. Ar mūsų prašymai bus nagrinėjami atskirai ar kartu?

Susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad šeimos narių kartu pateikti prašymai būtų nagrinėjami kartu.

Girdėjau, kad pagal susitarimą dėl išstojimo JK išduos teisę gyventi šalyje patvirtinančius dokumentus skaitmeniniu pavidalu. Ar tai tiesa?

Teisę gyventi šalyje patvirtinantys dokumentai pagal susitarimą dėl išstojimo gali būti išduodami kaip fizinis dokumentas (*pvz., plastikinė kortelė su apsaugos priemonėmis*) arba skaitmeniniu pavidalu. Skaitmeninis dokumentas bus grindžiamas duomenimis, saugomais JK institucijų tvarkomoje skaitmeninėje duomenų bazėje.

Dabar ES piliečiai gali apskųsti JK institucijų sprendimus. Ar ta teisė taip pat bus išsaugota pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip, ši teisė yra visiškai atkartota susitarime dėl išstojimo.

Kas laukia tų ES piliečių, kurių prašymus suteikti naują gyventojų statusą JK institucijos atmes? Ar jie galės likti iki bus išnagrinėtas jų apeliacinis skundas?

ES piliečiai, kurių prašymai suteikti naują JK gyventojų statusą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui bus atmesti, dėl tokio atmetimo galės kreiptis į teismą. Jie galės likti gyventi šalyje iki sprendimas dėl jų *apeliacinio skundo* taps galutinis. Kaip ir šiuo metu pagal [ES laisvo judėjimo teisės aktus](#), JK institucijos išimtiniais atvejais (*pavyzdžiui, kai sprendimas grindžiamas būtinomis visuomenės saugumo priežastimis*) galės deportuoti asmenis, kurių prašymai atmesti, dar nesulaukusios galutinio sprendimo, tačiau jos neturi trukdyti asmeniui pačiam gintis, išskyrus išimtines aplinkybes, kai asmens buvimas Jungtinėje Karalystėje gali sukelti didelę grėsmę viešajai tvarkai ar saugumui.

Ar turėsiu laukti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, kad galėčiau pateikti prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą?

Ne. Prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą ir išduoti jo liudijimą galėsite pateikti dar iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. JK institucijos tikisi, kad savanoriško prašymo pateikimo sistema pradės veikti iki 2019 m. kovo 29 d. Prašymą galėsite teikti ir jis bus tvarkomas pagal visas susitarimo dėl išstojimo apsaugos priemones.

Kuo skiriasi savanoriško ir privalomo prašymo pateikimo sistemos?

Privalomo prašymo pateikimo sistema bus oficialiai pradėta taikyti tik pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, kai suteiktas naujas gyventojų statusas taps išankstine sąlyga įgyti teisę gyventi šalyje pagal susitarimą dėl išstojimo. ES piliečiai ir jų šeimos nariai, kurie atvyks nepasibaigus pereinamajam laikotarpiui, turės per šešis mėnesius nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos pateikti prašymą suteikti naują JK gyventojų statusą.

Savanoriško prašymo pateikimo sistema pradės veikti dar iki *breksito*. ES piliečiams ir jų šeimos nariams bus suteikta teisė gauti naują gyventojų statusą, tačiau pereinamuoju laikotarpiu jiems nebus trukdoma naudotis teisėmis laisvai judėti.

Kas atsitiks, jei mano prašymas pagal savanoriško prašymo pateikimo sistemą bus patenkintas?

Nors *techniniu požiūriu* sprendimas patenkinti jūsų prašymą pagal susitarimą dėl išstojimo neturės jokios teisinės galios iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (*apie jį reikėtų galvoti kaip apie 2019 m. priimtą atidėto galiojimo sprendimą, pagal kurį užtikrinsite, kad turėtumėte teises nuo 2021 m.*), būsite teisiškai tikras, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinėje Karalystėje jums bus suteiktas naujas gyventojų statusas. Per pereinamąjį laikotarpį JK institucijos galės panaikinti jūsų atidėto galiojimo gyventojų statusą tik viešosios tvarkos sumetimais.

Kas atsitiks, jei mano prašymas pagal savanoriško prašymo pateikimo sistemą bus atmestas?

Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos jūs vis dar galėsite likti Jungtinėje Karalystėje tol, kol atitikssite [Laisvo judėjimo direktyvos](#) reikalavimus. Jūs galėsite dar kartą teikti prašymą pagal savanoriško prašymo pateikimo sistemą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos arba netgi per šešių mėnesių laikotarpį pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Ar galiu pateikti apeliacinį skundą dėl prašymo, kurį pateikiau pagal savanoriško prašymo pateikimo sistemą, atmetimo?

Taip, bus galima naudotis visomis teisių gynimo procedūromis.

Esu JK pilietis ir gyvenu ES valstybėje narėje. Kokios administracinės procedūros turėsiu laikytis?

Tai priklausys nuo valstybės narės, kurioje gyvenate. Kai kurios valstybės narės taikys konstitutyviają sistemą, panašią į taikomą Jungtinėje Karalystėje. Tai reiškia, kad atitinkamiems asmenims reikės pateikti prašymą suteikti naujo gyventojų statusą pagal susitarimą dėl išstojimo – tokia būtų teisėto gyvenimo šalyje sąlyga. Kitos valstybės narės taikys deklaratyviają sistemą, panašią į esamą padėtį pagal [Laisvo judėjimo direktyvą](#). Tai reiškia, kad, kaip teisėto gyvenimo šalyje sąlyga, nebus nustatoma prievolė pateikti prašymą suteikti naujo gyventojų statusą pagal susitarimą dėl išstojimo.

Dėl išsamesnės informacijos apie taikomą procedūrą patariame kreiptis į valstybių narių, kuriose gyvenate, institucijas.

8. Profesinė kvalifikacija

- *Profesinė kvalifikacija pagal dabartinius ES teisės aktus*

Kas yra profesinė kvalifikacija?

Profesinė kvalifikacija – konkretūs kvalifikaciniai reikalavimai, kuriuos pagal įstatymą turi atitikti asmuo, kad galėtų užsiimti reglamentuojamąja profesija ar vykdyti reglamentuojamąją veiklą konkrečioje šalyje.

Profesijų kvalifikaciniai reikalavimai skiriasi. Skirtingose šalyse taip pat gali skirtis tos pačios profesijos ar veiklos reikalavimai.

Profesinė kvalifikacija gali būti konkrečios studijos, rengimas ir (arba) profesinė patirtis. Ją, pavyzdžiui, gali liudyti atitinkami diplomai, pažymėjimai, kompetenciją patvirtinantys dokumentai ir (arba) profesinės patirties pažymos.

Kas atsitinka šiandien su kvalifikacija, pripažįstama vienoje valstybėje narėje, jei persikeliate į kitą valstybę narę?

ES piliečiai turi teisę vykdyti reglamentuojamąją profesinę veiklą – įsidarbinti arba dirbdami savarankiškai – kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie įgijo savo profesinę kvalifikaciją.

Specialistai (*pavyzdžiui, fizioterapeutai*), kurie buvo parengti ir įgijo savo kvalifikaciją vienoje valstybėje narėje, nusprendę persikelti dirbti į kitą valstybę narę, kurioje reglamentuojama galimybė užsiimti šia profesija ir ja verstis, turėtų toje antrojoje valstybėje narėje gauti savo kvalifikacijos pripažinimą, kad galėtų joje dirbti.

Pagal ES tvarką valstybės narės, kurios reglamentuoja konkrečias profesijas, yra įpareigosios griežtomis sąlygomis apsvarstyti kitose valstybėse narėse įgytas kvalifikacijas, kad jas pripažintų ir leistų asmenims užsiimti savo profesija.

Tik kelių profesijų (*gydytojų, slaugytojų, odontologų, veterinarų, akušerių, farmacininkų ir architektų*) kvalifikacijos pripažįstamos automatiškai remiantis bendraisiais būtiniausias rengimo reikalavimais. Be to, daugeliui profesijų, visų pirma amatų, pramonės ir prekybos sektoriuose, gali būti taikomas automatinis pripažinimas remiantis patirtimi, jei įvykdomos tam tikros sąlygos.

Dėl kitų profesijų priimančioji valstybė narė gali nustatyti kompensacines priemones atvykstančiam specialistui, jeigu objektyviai iš esmės skiriasi specialisto įgytos kvalifikacijos ir priimančiojoje valstybėje narėje reikalaujamos kvalifikacijos.

Valstybė narė, kurioje prašoma pripažinti kvalifikaciją, turi priimti atitinkamą sprendimą atsižvelgdama į griežtus terminus. Dėl tokių sprendimų galima pateikti apeliacinį skundą pagal nacionalinę teisę. Jie negali būti savavališki ir turi visiškai atitikti ES teisės aktus.

Galiausiai tam tikros konkrečios taisyklės gali būti taikomos profesijoms, kurioms taikomas susitarimas dėl išstojimo, pavyzdžiui, advokatams.

Ši ES tvarka netaikoma trečiųjų šalių piliečiams pateiktiems prašymams, susijusiems su pripažinimu, išskyrus atvejus, kai toks sulyginimas numatytas pagal specialius susitarimus, pvz., EEE ir Šveicarijos piliečiams taikomus susitarimus.

ES nepriklausančiose šalyse ES piliečių įgytai kvalifikacijai taikoma tik ES tvarka, jei kvalifikacija sulyginama su ES kvalifikacija. Taip atsitinka praėjus trejiems metams nuo veiklos vykdymo pirmojoje tą kvalifikaciją pripažinusioje valstybėje narėje pradžios.

Kas dabar atsitinka su kvalifikacija, pripažįstama vienoje valstybėje narėje, jei paslaugą kitoje valstybėje narėje norima teikti laikinai arba kartais?

Pagal ES teisės aktus daugumai profesijų atstovaujančių specialistų valstybė narė, kurioje bus teikiama paslauga, gali prašyti pateikti išankstinę deklaraciją. Deklaracija gali būti teikiama kartą per metus (*arba vieną kartą per 18 mėnesių Europos profesinės kortelės atveju*), o prie jos galėtų būti pridedami tik keli pažymėjimai.

Valstybė narė, kurioje bus teikiama paslauga, iš anksto negali tikrinti kvalifikacijos, išskyrus profesijas, dėl kurių gali kilti didelė žala paslaugų gavėjo sveikatai ar saugai. Bet kokia tokia patikra neturėtų viršyti to, kas būtina šiam konkrečiam tikslui pasiekti.

Be to, tokioms profesijoms, kaip antai gydytojų, slaugytojų, odontologų, veterinarijos gydytojų, akušerių, farmacininkų, architektų ir t. t., kurioms taikoma automatinio pripažinimo sistema, išankstinis kvalifikacijos patikrinimas negali būti įvestas. Gali būti reikalaujama pateikti tik išankstinę metinę deklaraciją.

- *Profesinė kvalifikacija pagal susitarimą dėl išstojimo*

Ar JK išstojimas iš ES turės įtakos šiai padėčiai?

JK piliečiai nebebus ES piliečiais ir JK kvalifikacijos nebebus ES kvalifikacijomis.

Pirmiau nurodyta ES teisinė tvarka nebebus taikoma susijusiems asmenims ir ji nebebus taikoma Jungtinėje Karalystėje.

Visi klausimai, susiję su jų kvalifikacijos pripažinimu ir galimybe teikti profesines paslaugas bet kurioje ES valstybėje narėje arba Jungtinėje Karalystėje, bus sprendžiami vadovaujantis nacionalinėmis taisyklėmis ir sąlygomis, nesinaudojant ES teisės aktuose numatytais teisėmis.

Koks susitarimo dėl išstojimo tikslas?

Pagrindinis susitarimo dėl išstojimo tikslas – kad ES ir JK piliečiams, teisėtai gyvenantiems priimančiojoje valstybėje pereinamojo laikotarpio pabaigoje ir anksčiau gavusiems savo kvalifikacijos pripažinimą toje valstybėje pagal specialų ES priemonių sąrašą, *breksitas* neturėtų poveikio jų kvalifikacijos pripažinimui ir licencijai ten verstis tokia praktika.

Ta pati nuostata būtų reikalinga specialistams, kurie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui taptų pasienio darbuotojais ir galbūt jiems reikėtų gauti kvalifikacijos pripažinimą ir licenciją verstis praktika valstybėje, kurioje jie yra pasienio darbuotojai.

Susitarimas dėl išstojimo taip pat apima dar neišnagrinėtus tų asmenų prašymus dėl pripažinimo.

Susitarimas dėl išstojimo neužtikrina bet kurioje ES valstybėje narėje įsisteigusiems JK specialistams teisės pasibaigus pereinamajam laikotarpiui remtis ES teisės aktais, kad įgytų papildomą savo kvalifikacijų pripažinimą, ar tai būtų ta valstybė narė, kurioje jie gyvena, ar bet kuri kita ES valstybė narė, arba teikti laikinas ar vienkartinės paslaugas bet kurioje iš jų.

Susitarimu dėl išstojimo likusioje ES dalyje nėra pratęsimas licencijų, kurias JK institucijos išdavė kai kuriuose sektoriuose, visų pirma transporto sektoriuje, kurie yra visos Europos vertybė vidaus rinkoje, galiojimas arba ES valstybių narių institucijų išduotų tokių rūšių licencijų galiojimas Jungtinėje Karalystėje.

Esu JK pilietybę turintis architektas. Gyvenu ir dirbu Estijoje. Ar galėsiu ir toliau dirbti pagal profesiją?

Taip. Jei jūsų profesinė kvalifikacija pripažinta šalyje, kurioje dabar gyvenate arba – pasienio darbuotojų atveju – šalyje, kurioje dirbate, galėsite toliau tęsti profesinę veiklą remdamasis jūsų kvalifikacijos pripažinimo sprendimu.

Ta pati tvarka būtų taikoma ir Estijos pilietybę turinčiam architektui, kuris gyvena ir dirba Jungtinėje Karalystėje.

Esu JK pilietybę turintis fizioterapeutas. Gyvenu Belgijoje ir kaip fizioterapeutas dirbu Liuksemburge, kur mano kvalifikacija pripažinta. Ar galėsiu pasinaudoti ES teisės aktais ir toliau teikti savo paslaugas Liuksemburge kaip pasienio darbuotojas?

Taip. Jei jūsų profesinė kvalifikacija pripažinta šalyje, kurioje dabar gyvenate arba – pasienio darbuotojų atveju – šalyje, kurioje dirbate, galėsite toliau tęsti profesinę veiklą remdamasis jūsų kvalifikacijos pripažinimo sprendimu.

Tą pati tvarka būtų taikoma Belgijos pilietybę turinčiam fizioterapeutui, kuris gyventų Airijoje ir kaip fizioterapeutas dirbtų Jungtinėje Karalystėje, kurioje jo kvalifikacija pripažinta.

Esu JK pilietybę turintis veterinarijos gydytojas. Gyvenu ir dirbu Belgijoje. Ar galėsiu pasinaudoti ES teisės aktais ir pasibaigus pereinamajam laikotarpiui toliau teikti laikinas arba vienkartinės paslaugas kitoje ES valstybėje narėje?

Ne. Negalėsite remtis ES teisės aktais, norėdami teikti ar toliau teikti tokias paslaugas.

Galimybė teikti tokias paslaugas ir tam tikros jų teikimo sąlygos bus nustatomos pagal atitinkamos ES valstybės narės teisės aktus ir politiką.

Esu Airijos pilietis. Pateikiau prašymą pripažinti mano kvalifikaciją Jungtinėje Karalystėje. Kas atsitiks, jei nesulauksiu sprendimo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos?

Jei prašymą pripažinti jūsų kvalifikaciją šalyje, kurioje dabar gyvenate (pasienio darbuotojų atveju – šalyje, kurioje dirbate), pateikėte iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tos kvalifikacijos pripažinimo procedūra turėtų būtų vykdoma pagal ES taisykles, taikytinas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. Taigi procedūra turėtų vykti sklandžiai ir jos rezultatas turėtų būti teigiamas, jei tik jūsų prašymas buvo pagrįstas.

Tokia pati tvarka būtų taikoma ir JK piliečiui, kuris kreipėsi dėl savo kvalifikacijos pripažinimo ES valstybėje narėje.

Esu Anglijos advokatas. Gyvenu Belgijoje. Nepasibaigus pereinamajam laikotarpiui užsiregistravau Briuselio advokatūroje. Kokia bus mano padėtis pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Jūsų padėtis priklausys nuo jūsų registracijos rūšies.

Jei šiuo metu esate registruotas kaip ES advokatas, t. y. jūsų šalies (*Anglijos ir Velso, Škotijos ar Šiaurės Airijos*) vardu, nebegalėsite remtis ES teisės aktais norėdamas teikti paslaugas Europos Sąjungoje, įskaitant Belgiją. Jūsų padėtis priklausys nuo to, kokias taisykles valstybės narės taikys ne ES advokatų įsisteigimui jų teritorijoje ir čia jų teikiamomis paslaugoms.

Jeigu esate registruotas kaip Belgijos advokatas (*arba jūsų kvalifikacija Belgijoje pripažinta pagal Profesinių kvalifikacijų direktyvą arba specialiąsias Direktyvoje dėl advokatų steigimosi nustatytas taisykles*) ir gyvenate Belgijoje arba ten dirbate kaip pasienio darbuotojas pereinamojo laikotarpio pabaigoje, jūsų registracija, narystė ir praktikos teisės Belgijoje bus užtikrinamos. Vis dėlto nebegalėsite remtis pirmiau nurodytomis direktyvomis norėdamas steigti ir teikti paslaugas kitoje ES valstybėje narėje.

Ta pati tvarka būtų taikoma Belgijos advokatui Jungtinėje Karalystėje.

Esu Suomijos pilietis ir gyvenu Suomijoje. Dabar lankau kursus vietos įstaigoje, sudariusioje franšizės sutartį su JK universitetu. Baigęs studijas, įgysiu JK diplomą. Koks bus mano kvalifikacijos statusas, jeigu diplomą gausiu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Jeigu jūsų diplomą išduos JK įstaiga (*JK universitetas arba JK profesinio rengimo įstaiga*), jūsų kvalifikacija bus ES nepriklausančioje šalyje įgyta kvalifikacija ir ES pripažinimo tvarka nebus taikoma.

Jūsų kvalifikacijos galimo pripažinimo sąlygos priklausys nuo ES valstybės narės, kurioje sieksite pripažinimo, (šiuo atveju Suomijos), arba kitos ES valstybės narės, į kurią kaip ES pilietis persikeltumėte, nacionalinės teisės aktu.

9. Socialinė apsauga

Esu ispanas. Dirbu Jungtinėje Karalystėje. Kas nutiks mano socialiniam draudimui pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Susitarimo dėl išstojimo tikslas – užtikrinti, kad visos socialinės apsaugos taisyklės būtų taikomos kaip dabar. Toliau bus taikomos [dabartinės ES taisyklės](#). Tai, pavyzdžiui, reiškia, kad:

- JK ir toliau bus atsakinga už jūsų **socialinių išmokų mokėjimą** – mokate įmokas Jungtinėje Karalystėje ir turi teisę į JK išmokas be jokios diskriminacijos;
- galite **naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis Jungtinėje Karalystėje** tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir JK piliečiai;
- **jei išvyksite atostogų į ES**, galėsite naudotis JK išduota Europos sveikatos draudimo kortele;
- **jei jūsų vaikai gyvena Ispanijoje** ir jūs turite teisę į JK šeimos išmokas, ir toliau jas gausite nesumažintas, tarsi vaikai gyventų su jumis Jungtinėje Karalystėje (*daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=lt>*);
- **jei turėsite vaikų pasibaigus pereinamajam laikotarpiui** ir turėsite teisę į šeimos išmokas pagal JK teisės aktus, jūs gausite išmokas, net jei vaikai gyventų, pavyzdžiui, Ispanijoje (*daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=lt>*);
- **jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui** tapsite bedarbiu, turėsite teisę į JK bedarbio pašalpas ir leidžiamą laikotarpį galėsite šias pašalpas persikelti ieškodamas darbo ES valstybėje narėje (*daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=862&langId=lt>*);
- kai pasibaigus pereinamajam laikotarpiui **išeisite į pensiją**, turėsite teisę į JK pensiją pagal nacionalinės teisės aktuose nustatytas sąlygas:
 - jei neturite pakankamai draudimo laikotarpį, kad įgytumėte teisę gauti JK pensiją, Jungtinė Karalystė, kiek būtina, atsižvelgs į tuos laikotarpius, kuriuos dirbote kitose ES valstybėse narėse;
 - jeigu nuspręsite sugrįžti į Ispaniją:
 - jūs ir toliau gausite nesumažintą JK pensiją;
 - jūsų JK pensija ir toliau bus indeksuojama;
 - pareiga mokėti už jūsų sveikatos draudimą bus nustatyta atsižvelgus į kitas pensijas, kurias gaunate, ir gyvenamąją vietą.

Daugiau

informacijos

rasite

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=860&langId=lt>;

- **jeigu jūsų sutuoktinis ar vaikai turi teisę į JK našlių ir našlaičių pensiją**, jie galės prašyti šių išmokų ir jas gauti nesumažintas, net jei gyvens Ispanijoje.

Kiek laiko mano teisės bus ginamos pagal susitarimą dėl išstojimo?

Jūsų teisės bus ginamos tiek, kiek be pertraukų būsite susijęs su JK ir bet kuria valstybe nare.

Pavyzdžiai. Esate Lenkijos pilietis, gyvenate Jungtinėje Karalystėje ir dirbate JK darbdaviui pereinamojo laikotarpio pabaigoje – jūs ir toliau būsite apsaugotas pagal susitarimą dėl išstojimo, jei vis dar išliks tarpvalstybinis ryšys.

Šis tarpvalstybinis ryšys tarp JK ir ES valstybės narės išliks tol, kol gyvensite Jungtinėje Karalystėje ir ten dirbsite JK darbdaviui.

Jis taip pat išliks, jei jūsų padėtis pasikeis: jūs būsite apsaugotas, jeigu jus su Jungtine Karalyste ir toliau sies tarpvalstybinis ryšys. Taigi jūs vis dar būsite apsaugotas, jeigu, pavyzdžiui:

- toliau dirbsite JK darbdaviui, o Airijoje dirbsite papildomą darbą;
- toliau dirbsite JK darbdaviui, bet gyventi persikelsite į Airiją;
- nebedirbsite JK darbdaviui, pradėsite dirbti Airijoje, bet toliau gyvensite Jungtinėje Karalystėje;
- jūsų darbo sutartis pasibaigs ir jūs sudarysite kitą sutartį su Airijos darbdaviu, tačiau ir toliau dirbsite Jungtinėje Karalystėje;
- tapsite bedarbiu ir negausite bedarbio pašalpų, bet toliau gyvensite Jungtinėje Karalystėje;
- tapsite bedarbiu, gausite bedarbio pašalpas ir leidžiamą laikotarpį tas pašalpas persikelsite į Lenkiją bandydamas ten susirasti darbą (*daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=862&langId=lt>*);
- po nesėkmingų darbo paieškų Lenkijoje sugrįžtate į JK ir čia toliau ieškote darbo;
- kai baigiasi jūsų darbo sutartis, tampate neaktyvus, laukiate pensinio amžiaus ir toliau gyvenate Jungtinėje Karalystėje;
- Jungtinėje Karalystėje išeinatė į pensiją arba grįžtate į gimtąją šalį.

Tačiau jeigu jūsų darbo sutartis pasibaigs ir jūs išvyksite gyventi į Lenkiją (*ar bet kurią kitą valstybę narę*), jūs nebebūsite apdraustas pagal visas socialinės apsaugos koordinavimo

taisykles. Tokiu atveju susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad neprarastumėte savo ankstesnių draudimo laikotarpių. Jei atitiksime nacionalinės teisės aktuose nustatytas sąlygas (pavyzdžiui, sulauksite pensinio amžiaus), galėsite už šiuos laikotarpius prašyti išmokų.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad, jeigu įgijote nuolatinę teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje prieš grįždamas atgal į Lenkiją (ar bet kurią kitą valstybę narę) ir grįšite į Jungtinę Karalystę iki tol, kol dar tą teisę turėsite, vis tiek ten galėsite naudotis visa susitarime dėl išstojimo numatyta socialine apsauga.

Esu Prancūzijos pilietis. Gyvenu Prancūzijoje ir dirbu Jungtinėje Karalystėje. Ar vis dar būsiu apdraustas pagal visas socialinės apsaugos koordinavimo taisykles pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip, tol, kol būsite susijęs su JK (*daugiau informacijos rasite atsakyme į pirmą klausimą dėl socialinės apsaugos*).

JK ir toliau bus atsakinga už jūsų socialinį draudimą, pavyzdžiui:

- turėsite mokėti JK **socialinio draudimo** įmokas ir turėsite teisę į JK išmokas be jokios diskriminacijos;
- turėsite **galimybę naudotis sveikatos priežiūros draudimu** Prancūzijoje, kurioje gyvenate, JK sąskaita;
- **jei išvyksite atostogų į ES**, galėsite naudotis JK išduota Europos sveikatos draudimo kortele;
- **jei jūsų vaikai gyvens Prancūzijoje** ir jūs turėsite teisę į šeimos išmokas, ir toliau jas gausite nesumažintas, tarsi vaikai gyventų su jumis Jungtinėje Karalystėje (*daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=lt>*);
- **jei turėsite vaikų pasibaigus pereinamajam laikotarpiui** ir turėsite teisę į šeimos išmokas pagal JK teisės aktus, jūs gausite išmokas, net jei vaikai gyventų Prancūzijoje; daugiau informacijos apie taikytinas taisykles rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=lt>;
- jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui **tapsite bedarbiu**, jūs būsite apsaugotas pagal socialinės apsaugos koordinavimo taisykles (*daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=862&langId=lt>*);
- kai pasibaigus pereinamajam laikotarpiui **išeisite į pensiją**, turėsite teisę į JK pensiją pagal JK nacionalinės teisės aktuose nustatytas sąlygas:

- jei neturėsite pakankamai draudimo laikotarpių, kad įgytumėte teisę gauti JK pensiją, Jungtinė Karalystė, kiek būtina, atsižvelgs į tuos laikotarpius, kuriuos dirbote kitose ES valstybėse narėse;
- net jei gyvensite Prancūzijoje, gausite nesumažintą JK pensiją;
- jūsų JK pensija ir toliau bus indeksuojama;
- pareiga mokėti už jūsų sveikatos draudimą bus nustatyta atsižvelgus į kitas pensijas, kurias gaunate, ir gyvenamąją vietą.

Daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=860&langId=lt>;

- **jeigu jūsų sutuoktinis ar vaikai turės teisę į JK našlių ir našlaičių pensiją**, jie galės prašyti šių išmokų ir jas gauti nesumažintas, net jei gyvens Prancūzijoje.

Esu Bulgarijos pilietis. Gyvenu Bulgarijoje, o dirbu ir Bulgarijoje, ir Jungtinėje Karalystėje. Ar vis dar būsiu apdraustas pagal visas socialinės apsaugos koordinavimo taisykles pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip, tol, kol būsite susijęs su JK (*daugiau informacijos rasite atsakyme į pirmą klausimą dėl socialinės apsaugos*).

Vienu metu jums ir toliau bus taikomi tik vienos šalies socialinės apsaugos teisės aktai. Šie teisės aktai bus nustatyti atsižvelgiant į jūsų dirbamą darbą ir jūsų gyvenamąją vietą (*daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=851&langId=lt>*).

Esu Italijos pilietis. Jungtinėje Karalystėje dirbu kaip Italijos valstybės tarnautojas. Ar vis dar būsiu apdraustas pagal visas socialinės apsaugos koordinavimo taisykles pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip, tol, kol būsite susijęs su JK (*daugiau informacijos rasite atsakyme į pirmą klausimą dėl socialinės apsaugos*).

Italija ir toliau bus atsakinga už jūsų socialinį draudimą ir visas su tuo susijusias pasekmes (*daugiau informacijos rasite <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=851&langId=lt>*).

Esu Čekijos pilietis. Dirbu ir gyvenu Čekijoje. Pereinamojo laikotarpio pabaigoje atostogausiu Jungtinėje Karalystėje. Ar vis dar galios Europos sveikatos draudimo kortelės draudimas?

Taip, visą jūsų atostogų laikotarpį. Galite naudotis Europos sveikatos draudimo kortele Jungtinėje Karalystėje ne tik tada, kai jau turite būtiną sveikatos draudimą savo atostogų metu,

tačiau net ir tada, kad sveikatos priežiūros paslaugų poreikis atsiranda pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Esu JK pilietis. Dirbu ir gyvenu Jungtinėje Karalystėje. Pereinamojo laikotarpio pabaigoje atostogausiu Italijoje. Ar vis dar galios Europos sveikatos draudimo kortelės draudimas?

Taip, visą jūsų atostogų laikotarpį, bet tik Italijoje. Galite naudotis savo JK išduota Europos sveikatos draudimo kortele Italijoje ne tik tada, kai jau turite būtiną sveikatos draudimą savo atostogų metu, tačiau net ir tada, kad sveikatos priežiūros paslaugų poreikis atsiranda pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Tačiau jei atostogus tęsite kitoje valstybėje narėje, Europos sveikatos draudimo kortele naudotis nebegalėsite.

Esu Maltos pilietis. Dirbu ir gyvenu Maltoje. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui planuoju atostogauti Jungtinėje Karalystėje. Ar galiu naudotis savo Europos sveikatos draudimo kortele?

Ne. Susitarimu dėl išstojimo Europos sveikatos draudimo kortelės naudojimas būsimoms atostogoms Jungtinėje Karalystėje nenumatomas.

Esu Italijos pilietis. Trejus metus studijuojau Jungtinėje Karalystėje. Ar galiu naudotis savo Europos sveikatos draudimo kortele net jei savo studijas baigsiu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip. Savo Europos sveikatos draudimo kortele galėsite naudotis tol, kol liksite Jungtinėje Karalystėje nepertraukiamą laikotarpį. Laikini apsilankymai Italijoje, pvz., atostogos, nepertraukia jūsų, kaip studento, buvimo Jungtinėje Karalystėje.

Esu Kroatijos pilietis. Dirbu ir gyvenu Kroatijoje. Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinėje Karalystėje pradėjau specialų gydymo kursą. Ar turėsiu teisę tęsti savo gydymą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Taip. Susitarimu dėl išstojimo užtikrinama, kad asmenys, kurie jau pradėjo planinį gydymo kursą Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, ir toliau turės teisę tęsti gydymą.

Esu britas. Dirbu Ispanijoje. Netrukus sulauksiu pensinio amžiaus. Kas nutiks mano JK ir Ispanijos teisėms į pensiją pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Niekas nepasikeis. Jūs ir toliau turėsite teisę į JK ir Ispanijos pensiją. Viskas bus kaip dabar. Jūsų teisei į pensiją bus taikomos nacionalinės teisės aktuose nustatytos sąlygos, jos dydis bus apskaičiuojamas pagal tas pačias taisykles ir, priklausomai nuo situacijos, pagal ES taisykles, o jei nuspręstumėte apsigyventi kitur, netgi galėsite ją persikelti į kitą ES valstybę narę ir ji galės būti indeksuojama.

Išėjau į pensiją ir dabar gaunu pensiją iš JK ir Slovėnijos, kurioje dirbau anksčiau. Kas bus su mano pensija pasibaigus pereinamajam laikotarpiui?

Niekas dėl jūsų pensijos nepasikeis. Toliau gausite pensiją iš JK ir Slovėnijos kaip ir iki šiol.

Anksčiau 12 metų esu dirbęs Jungtinėje Karalystėje. Dabar gyvenu ir dirbu Austrijoje. Kaip bus traktuojami mano darbo laikotarpiai ir draudimas tiek Jungtinėje Karalystėje, tiek Austrijoje, kai išėsiu į pensiją (apie 2035 m.)?

Jūsų darbo laikotarpiai vis tiek bus įskaičiuoti ir, išėjęs į pensiją, gausite JK pensiją (*tiksliau, jos dalį, atitinkančią 12 metų darbo stažą*) ir Austrijos pensiją (*jos dalį, atitinkančią Austrijoje išdirbtus metus*) tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios šiuo metu taikomos Europos Sąjungoje.

Visą gyvenimą dirbau Jungtinėje Karalystėje. Dabar išėjau į pensiją ir gyvenu Prancūzijoje. Baiminuosi, kad mano JK pensija pasibaigus pereinamajam laikotarpiui nebebus indeksuojama.

Susitarime dėl išstojimo aiškiai nustatyta, kad visos socialinės išmokos, kaip antai senatvės pensija, ir toliau bus indeksuojamos pagal nacionalines taisykles.

Jei ateityje nuspręščiau išvykti iš JK, ar galėsiu į kitą šalį persikelti savo socialines išmokas?

Jei jums taikomas susitarimas dėl išstojimo, visas atitinkamas socialines išmokas ateityje galėsite persikelti į kitas ES valstybes nares ir JK lygiai tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip pagal [dabartines ES taisykles](#).

Visą gyvenimą išdirbau Belgijoje. Išėjęs į pensiją, persikėliau gyventi į Jungtinę Karalystę. Dabar galiu be jokio vargo gauti sveikatos priežiūros paslaugas vietos ligoninėje. Ar tai pasikeis?

Padėtis pasibaigus pereinamajam laikotarpiui nepasikeis. Belgija ir toliau kompensuos būsimas jūsų sveikatos priežiūros išlaidas kaip ir dabar.

10. Naudingos nuorodos

Šiame dokumente pateikiamos kelios nuorodos į ES teisės aktus. Daugiau informacijos galite rasti šiose interneto svetainėse ir iš jų parsisiųsti konsoliduotų ES teisės aktų versijų lietuvių arba anglų kalbomis:

Susitarimas dėl išstojimo

https://ec.europa.eu/commission/files/draft-agreement-withdrawal-united-kingdom-great-britain-and-northern-ireland-european-union-and-european-atomic-energy-community-agreed-negotiators-level-14-november-2018_en

ES sutartys

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=LT>

Dabartinės ES taisyklės dėl ES piliečiams ir jų šeimoms nariams taikomų su gyvenimu šalyje susijusių formalumų

<https://europa.eu/youreurope/citizens/residence>

Direktyva 2004/38/EB (Laisvo judėjimo direktyva)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1523871765223&uri=CELEX:02004L0038-20110616>

Reglamentas (ES) Nr. 492/2011

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:02011R0492-20180513>

Dabartinės ES laisvo specialistų judėjimo taisyklės

https://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_lt.htm

https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals_lt

Direktyva 2005/36/EB (Profesinių kvalifikacijų direktyva)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1524471207123&uri=CELEX:02005L0036-20171201>

Dabartinės ES socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės

<https://europa.eu/youreurope/citizens/health>

<https://europa.eu/youreurope/citizens/work>

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lt&catId=849>

Reglamentas (EB) Nr. 883/2004

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1523864958846&uri=CELEX:02004R0883-20170411>

Reglamentas (EB) Nr. 987/2009

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1523865037085&uri=CELEX:02009R0987-20180101>